

Blegoš

Cvetje v jeseni in v spominu

Dostop: Iz Škofje Loke do Poljan, tam desno na Javorje, od tam pa levo do Žetine in do prelaza Črni kal (35 km). Od Črnega kala do vrha Blegoša je dobro uro hoje. Lažja hribovska tura, primerna tudi za otroke. Blegoš ima seveda tudi druge pristope: z juga iz Čabrač (2 uri), iz Leskovic (2 uri) in z zahoda s Črnega vrha nad smučiščem Cerkno (2,5 ure). Vsi ti pristopi zajemajo tudi Kočo na Blegošu (1391 m), ki stoji na zahodni strani gore, pol ure pod vrhom.

Naravne lepote

Zgodovinsko-kulturne znamenitosti

Blegoš je resen silak, Blegoš je gospodovalen gruntar sredi prisklednih kajzarjev. *Blegoš ima zeleno kapo, v breg smo imeli težko sapo.* Tako smo peli pri tabornikih, ko smo taborili pri vasi Volča v Poljanski dolini. Tri ure smo se vzpenjali na vršnih 1562 metrov, bili upehani, obenem pa nad Blegošem kajpak vzhičeni, kakor da bi nas s svojim opisom v povesti *Cvetje v jeseni* navdihnil sam poljanski bard Ivan Tavčar: *Obdaja ga samo ponižna lepota skromne slovenske planine, katera ne pozna večnega snega, ne neplodnih mlevov in ne divjih prepadov. Ali vzlic temu v svoji skromnosti stotero poplača truda polno pot, katero si moral prehoditi do travnate njegove strehe.*

Zdaj do najvišje ležeče vasi pod Blegošem, Gornje Žetine, pelje asfaltirana cesta, zato pot ni več tako dolga in naporna. In še naprej se vijuga stara vojaška cesta, hudo vegasta in zdrta, do črnokalskega prevala med Blegošem in Koprivnikom (1393 m), kjer je v sencih obilo prostora za avtomobile. Naprej pa se markirana steza precej strmo postavi vkreber in je do vrha dolga kakšno uro hoda. Na »zele-

ni kapi« se zloži, tako da izletnika, ki pametno hodi in ki morda pelje s seboj še otroka, na vrhu že mine »težka sapa«. Razgled z vrha vse poplača: zazdi se mu, da je prišel na streho velikanske hiše med Selško in Poljansko dolino, od koder pod nogami zreš na severu nad razloženi, redko poseljeni Martinj Vrh, na zahodu pa na Davčo, najbolj razsežno slovensko vas, polno senc v grapah

Sodra na vršni zaravni Blegoša

in ostre luči na grebenih, na ta odročni, surovi in mehko lepi svet, kjer se še danes vijugajo ceste in usode ljudi prav kot v Tavčarjevih grenko-sladkih časih Cvetja v jeseni in drugih povesti iz loškega pogorja, ki nam danes vzbujajo nostalgичna občutja. V katerih je ljubezen, takoj ko je zahtevala kaj več zase, bila ljudem in živalim v pogubo. Koliko usod je videti z Blegoša, koliko zgod zaznati, ki se odmikajo in drobijo v pozabo ali brezbržnost, daleč v zgodovino, tudi v zgodovino našega jezika, v čas Keltov, ki so gori dali ime. Kdo ve, kaj je ime Blegoš pravzaprav pomenilo?

Pogled na Blegoš
z Ratitovca

Ob lepem vremenu se vidi vse do morja, na vzhod do Gorjancev, na severu pa se stikajo z nebom visoka obzorja Julijcev in Karavank. Najlepši je pogled na ratitovško pogorje in na visoke soriške vasice, ki so videti kot gnezda v strmali. Res velik prostor ponuja Blegoš, zamolkel in pomračen od tihih gozdov. Povsod pa je videti bele trakove cest, ki si jih kar naprej garaško utirajo ljudje gor v svoje strme ledine.

Blegoš se ima za travno plešo zahvaliti tukajšnji nizki gozdni meji, o kateri pa ne veš, ali je naravna ali umetna. Mogočni bukovi gozdovi v ostri meji prehajajo v gorske travnike, kjer se takoj razprostirajo preproge rododendrona, po Tavčarju *hudočela*. Vmes se razpredajo koški gorskega glavinca, po travni ruši so nasuti cvetovi murk; to je prijetna paša za oko in dušo, ko se hočeta ob razgledovanju malo spočiti od slepečih daljav. Tu zemlja čaka, da jo pobožaš. Pri tem kar pozabiš na grde vojaške betonske utrdbe predvojne Rupnikove linije, ki povsod okrog gledajo iz tal. Malo se morda jeziš, ker jim zob časa še ni prišel prav do živega; ker narava ne zmore tako hitro razgraditi te polucije zgodovine, kakor bi si človek, ki mu je Blegoš oživil skrite rezerve hrepenenja po miru in lepoti, zaželel in tudi zaslužil. Ampak ravno mir in lepota preženeta vse temne misli. Zakaj Blegoš dobi na vsako pomlad zeleno kapo, vrh ti vrne lahko sapo.

Bunker pod vrhom Blegoša,
del takoimenovane obrambne
Rupnikove linije proti
Italijanom, zgrajene med
obema svetovnjima vojnama.
Spodaj je Koča na Blegošu.